

PROCES PROTI HRVATSKIM NEZADOVOLJNEZEM

OBTOŽENI HRVATJE IMAJO NA RAZPOLAGO NAD STOPETDESET ADVOKATOV

Ko je stopil v dvorano detektiv, ki je povzročil aretacijo obtožencev, je nastal tak nemir in ropot, da so morali detektiva odstraniti. — Izrednemu sodišču za zaščito države predseduje dr. Dušan Subotić. — Obtožence dolže nameravane atentate.

BEOGRAD, Jugoslavija, 24. aprila. — Danes se je pričel tukaj proces proti štirindvajsetim članom bivše Hrvatske Seljačke Stranke, ki so obtoženi, da so nameravali razstreliti posebni vlak, s katerim se je o priliki kraljevega rojstnega dne vozila v Beograd hrvatska deputacija.

Pod vodstvom zagrebskega župana se je bilo onega dne odpravilo proti Beogradu nad dvatisoč Hrvatov, da izrečejo kralju vdanost in zahvalo v imenu hrvatskega naroda.

Ko je stopil v dvorano zagrebski detektiv Grauer, so začeli obtoženci in nekateri poslušalci tako razgrajati, da je po par minutah predsednik sodišča zapovedal Graueru, naj odide.

Izrednemu sodišču za zaščito države načeljuje dr. Dušan Subotić.

Sedem zagovornikov se je zjajlo kot dve uri pričakalo glede pravice, ki jo imajo obtoženi do pravnega zastopstva.

Dr. Subotić je zavrnil zahtevo obrambe, naj bi obtožence zagovarjalo 163 advokatov, češ, da je dvorana dosti premajhna za tako število.

Dr. Dečak iz Zagreba je v znanenju protesta zapustil dvorano.

Prej je še rekel, da proces ne more biti pošten in pravičen, dokler vlada ne izpusti iz ječe glavnega zagovornika Sekulo Drljevića, oziroma dokler ne dovoli ostalim 162 zagovornikom nastopiti v procesu.

Obtožence bo zagovarjal tudi dr. Ante Trumbić, bivši jugoslovanski zunanji minister.

Trumbić je zahteval, naj se proces odgodi, ker ni imela obramba dovolj časa, da natančno preštudira slučaj in se temeljito pripravi.

Značilno je bilo pričanje zagovornika dr. Milana Jostića.

Trumbić mi je izročil vse dokumente, — je rekel Jostić — takoj zatem me je pa beograjska policija aretirala in mi vse pobrala. Izza onega časa nisem več videl konfisciranih dokumentov.

V splošnem se domneva, da bo ugodeno prošnji za odgoditev procesa.

SKRIVNOST DUESSELDORF. SKEGA MORILCA

Duesseldorf, 24. aprila. — Dva nadaljna umora sta po vsej priliki izvršila dva različna morilca. Duesseldorfska policija išče sedaj te tri morilce, ki jih še ne pozna, a so se bržkone že imeli kakšen opravček z oblastmi zaradi svojih abnormalnih lastnosti.

Dva nadaljna umora sta po vsej priliki izvršila dva različna morilca. Duesseldorfska policija išče sedaj te tri morilce, ki jih še ne pozna, a so se bržkone že imeli kakšen opravček z oblastmi zaradi svojih abnormalnih lastnosti.

PO 16 LETIH NAJDENA TRUPLJA

RHEIM, Francija, 24. aprila. — V nekem zapuščenem vinogradu pri Moivre so našli trupla sedmih francoskih vojakov, ki so padli v svetovni vojni. Trupla so ležala skoro na kupu, iz česar se da sklepati, da so postali vojniki žrtev ene in iste grane.

MRZLO VREME V NEW YORKU

Izza leta 1883 ni bilo tako mrzlega aprila kot je letos. — V gorenjem delu države je zapačel sneg.

Včeraj zjutraj so kazali toplotni meri po New Yorku par stopinj pod zamrzovališčem. Za danes obetajo vremenski preproki "jasno", nčesar pa ne omenjajo, da bo bolj gorke.

Več baseballskih iger je bilo odpovedanih, ko se je izvedelo, da so morali v Pittsburghu prekiniti igranje zastran snežnega viharja. Iz seznamov je razvidno, da ni bilo izza leta 1883 v New Yorku tako mrzlega aprila kot je letos.

Mrzlo vreme prevladuje po vsem severovzhodu. Ponekod je padel sneg, naprimer v Saranac Lake, kjer ga je zapadlo štiri inč. Toplotni meri v Saranac Lake je kazal dvajset stopinj nad ničlo.

V Tuger Lake je padlo šest inčev snega.

ZANIMIVE IZKOPNINE V NEMČIJI

V bližini Kelmorajna so našli ostanke rimske tvornice, ki je stara skoro dva tisoč let.

KOLIN, Nemčija, 24. aprila. — Tvornica za izdelovanje lončene posode, ki je obratovala tekom dni rimske okupacije Porenke, krog leta petdesetega po rojstvu Krista, je bila razkrita v tujakšnji bližini in vsi predmeti so bili spravljeni v Wallraf Richards muzej v Kolinu.

Razkrili so vse štadije izdelovanja: od surove gline, vzete iz jam, pa do izdelanih predmetov. Kakih 120 zabojev lončene robe so prevedli v muzej, kjer jo bodo strokovno premotrili.

Zelo nežna vrsta lončene posode, katero so prodajali trgovci Kolina tekom rimskih časov, so bile svetilke vseh vrst in velikosti. Med najdene predmete so vključene tudi svetilke za olje in krasna svetilka v obliki človeške noge.

MORILEC SUHAŠKIH AGENTOV OPROŠČEN

WEST PALM BEACH, Fla., 25. aprila. — Danes je bil oprščen tukaj George W. Moore, ki je bil obtožen umora po drugem redu, ker je usmrtil dva prihibicijskega agenta. Oproščen je bil, ker se mu je posrečilo prepričati porotnike, da je dom vsakega posameznega človeka nedotakljiv.

Agenti Robert K. Moncure in Franklin L. Paterson sta imela sodniško povelje, da smeta preiskati Moorev dom podnevi, dočim sta prišla v njegovo hišo osemnajst minut po solnčnem zahodu.

Sodniško povelje je označalo Moore kot outlegarja, toda porotniki se niso nato niti ozirali.

KANADSKJE JEČE SO POLNE

TORONTO, Ont., 24. aprila. — Iz letnega poročila je razvidno, da je bilo lani v okrajnih ječah nad tri tisoč več oseb kot pa leta 1928.

Število ječnikov je znašalo 25.980. Med njimi je bilo 16.776 pravih Kanadcev, ostali so se pa rekrutirali iz Zgornjih držav in Anglije.

LINDBERGH SE PRIPRAVLJA NA NOV POLET

Polkovnik Lindbergh se pripravlja, da odleti z Roosevelt polja proti jugu. — Otvoritev nove zračne črte.

ROOSEVELT, FIELD, L. I., 24. aprila. — Lockheed Sirius monoplan, v katerem sta dosegla polkovnik Charles Lindbergh in njegova žena novi rekord zadnjo nedeljo, je bil pripravljen, da odnese polkovnika proti jugu v Miami, Fla., odkoder bo priredil prvi polet po novi zračni črti v Južno Ameriko.

Polkovnik Lindbergh je ukazal, naj bo aeroplan pripravljen danes zjutraj, čeprav ni še znano, kdaj misli dejanski odleteti.

Dodatna zaloga gorilina je bila stavijena na krov, v pričakovanju nadaljnjih povelj polkovnika.

MEHŠKA DELEGACIJA

MEXICO CITY, Mehika, 24. apr. Na kongres za duševno higijeno, ki se bo vršil meseca maja v Washingtonu, bo poslala Mehika dva delegata, in sicer dr. Fernandez Mainer in dr. Rafaela Santamarina, ki sta oba člana departamenta za javno vzgojo.

Kongres se bodo udeležili delegati skoro iz vseh dežel.

ZGODOVINSKO PERO IZGINILO

PARIZ, Francija, 24. aprila. — Na haški mirovni razstavi je bilo razstavljeno tudi zlato pero, s katerim je bila podpisana locamska pogodba. Davi so ga pa nenadoma pogrešili. Policija domneva, da ga je najbrž izmaknil kdo, ki zbira zgodovinske spomine.

HABSBURŽAN! IN LAŠKI NE ZNAJ UNAK

Mađžarski nadvojvoda Jožef je položil venec na grob italijanskega neznanega junaka v prisotnosti oblastev in osebja mađžarskega poslanstva. Nad grobom je mađžarski nadvojvoda izpregovoril sledeče:

"Z globokim zadivljenjem sem te gledal, kako si se junško boril in kako si padel. Naj bo slava tvojemu spominu."

Nato se je okrenil k italijanskim oficirjem in dejal:

"Moja dolžnost je bila, da se borim proti vam. Sedaj pa sem prišel k vam kot prijatelj in sicer kot iskren prijatelj!"

GROF BETHLEN V RIMU

Listi priobčujejo komentarje o novem obisku predsednika mađžarske vlade grofa Bethlena v Rimu.

Listi zatrjujejo, da postajajo stiki prijateljstva med Mađžari in Italijanskim narodom čim dalje tesnejši. To prijateljstvo je pomembna prvina političnega ravnotežja v Evropi.

"Associated Press" poroča:

Časopisje pravi, da je Bethlenov obisk v Rimu gospodarskega značaja in da nima političnih osti. Gre za dosedanje odnose med Mađžarsko in Italijo in za vprašanja, ki se tičejo haške konference in vzhodnih reparacij. Zato ni poudarja, da bi se Mala antanta vzemirjala.

"BREMEN" JE KOLIDIRAL

Poročilo s parnika ne omenja ničesar o koliziji. Tanker "Grenadier" je precej poškodovan.

LONDON, Anglija, 24. aprila. — Angleški tanker "Grenadier" je sporel danes po radiju, da je precej poškodovan, ker je kolidiral s parnikom Severnemskega Lloydja "Bremenom".

Kolizija se je završila ob poldesetih dopoldne. Tanker je odplul proti Deal, Anglija, kjer ga bodo za silo popravili. Poškodovan je kapitanov mostič in štirje tanki.

Parnik "Bremen" pluje proti več radijskih poročil, toda nobeno ne omenja kolizije.

Parnik "Bremen" pluje proti New Yorku. Koliko potnikov ima na sebi, se znenkrat še ni dalo domnati.

MUSSOLINIJEVA HČI POROČENA

Mali otroci v narodnih nošah so tvorili častno stražo. — Nevesta je dobila dosti darov, med njimi tudi dar od papeža.

RIM, Italija, 24. aprila. — Sogrnina Edda Mussolini je postala danes zjutraj žena grofa Galea Ciano, sina komunikacijskega ministra.

Cerimonija, kratka ter nepretenljiva, se je vršila v cerkvi na Via Montemana.

Družba se je pripeljala iz stanovanja Mussolinija v Via Torlonia v cerkev, kjer sta korakala na čelu sprejeda Edda ter njen tast, grof Ciano. Ženina je spremljala gospa Rachelia Mussolini, in zadnji je prišel njen mož, italijanski ministrski predstojnik, ki je spremljal grofica Ciano.

Nevesta je odšla k altarju ob spremljevanju godbe, katero so igrali orglje ter poseben kvartet. Skupina je pokleknila pred altarjem ter sprejela uvodni blagoslov župnika, Monsignora Giovenale Pastuccijsa.

Po kratki cerimoniji je bil podpisan poročni kontrakt, v soglasju z Lateranskim pogodbo, ki da je verskim pogodbam civilni značaj.

Cerkev sv. Jčefa je bila ob tej priliki polna dostojanstvenikov. Okrašena je bila za to priliko s krasnimi tapetami iz kapitalske palače ter s palmami.

KNJIGA O RUSKEM "BATALJONU SMRTI"

MOSKVA, Rusija, 24. aprila. — Tukaj je izšel natančen opis delovanja ženskega "Bataljona smrti", ki se je boril v svetovni vojni proti Nemcem.

Knjigo je spisala Tatjana Dubinskaja, ki se je pridružila bataljonu v starosti šestnajstih let ter je bila v njem, dokler ni bil razpuščen. Knjiga, ki nosi naslov "V zakopih", se da primerjati s slavnim delom nemškega pisatelja "Vse je mirno na zapadni fronti". Pisana je v izredno realističnem duhu.

Knjiga bo naprodaj tudi v Ameriki v angleškem jeziku, toda z ozirom na strogo ameriško cenzuro, je moral prevajalec marsikaj izpušiti.

MED KAZNENCI VLADA VELIKA NAPETOST

Warden bo premestil dosti kaznjencev na jetniško farmo. — Govorice o zaroti se vzdržujejo.

COLUMBUS, O., 24. aprila. — V ohijski državni jetnišnici je vlada danes velika napetost, ker se je izvedelo, da bo poslanih na jetniško farmo veliko število kaznjencev.

Jetniki, ki imajo še sveže v spominu prizore, ki so se završili, so v nevalnem duševnem stanju.

Uradniki se boje novih izbruhov, tore vse, kar je v njih moči, da jih potolažijo.

Jetniški pazniki poročajo, da je bila razkrita zarota, da požejejo v zrak gazolinski tank v bližini dormitorija.

Hitre odredbe so bile uveljavljene. Devetsto galon kave je pomirilo vse razgrajaje.

Warden Thomas pa je medtem sklenil poslati več sto jetnikov na državno farmo. Jetniška bolnica je bila danes še vedno natlačena polna poškodovanih, kojih večina se mora boriti s pljučnico. Dosti je takih, ki najbrž ne bodo preživeli napada te zviratne bolezni.

MATI OSUMLJENA UMORA

LONG BEACH, Cal., 24. aprila. — Danes so zaprli tukaj 44-letno Mary E. Hartman, ker je osumljena, da je zastrupila svojo hčer, moža in sina.

14-letna hči Ruth je umrla dne 13. aprila. Coroner je izjavil, da je bila v njenem želodcu dovolj arzenika, da je povzročila njeno smrt.

Njen 22-letni brat Harry je umrl meseca junija, baje vsled ptomalskega zastrupljenja.

Njen mož je umrl jeseni vsled padea. Rečeno je bilo, da so ga napadli roparji in ga pobili na tla. Vsi trije so bili zavarovani za večje vsote denarja.

Ženska odločno taji vsako krivdo.

UPOR SE ŠIRI PO VSEJ INDIJI

Vojaštvo je usmrtilo na severu dvajset, na jugu po osemnajst indijcev. Vesti o županovi smrti.

POMBAY, Indija, 24. aprila. — Angleške oblasti se morajo vsaj dan boriti z vedno bolj nevarnim položajem. Po raznih dolih deželah so se završili boji med policijo oziroma vojaštvom ter indijskimi vstaki.

Pri Lahore so vstaki napadli nekoga angleškega seržanta, ki se je vozil z motornim kolesom. Vrgli so ga na tla ter mu s sekirjo razsekali obraz. Pozneje je v bolnišnici umrl.

Ranjen je tudi pomožni policijski komisar ter nekaj drugih policijskih uradnikov. Včeraj je bilo usmrtenih v severnem delu dežele dvajset indijcev, v južnem pa osemnajst.

Med ljudmi se je razširila vest, da so Angleži usmrtili v zapadu bivšega kalkutekega župana Sen Gupta, ki je bil pred nekaj dnevi obsojen na šest mesecev ječe za stran civilne nepokornosti. Pred jetnišnico se je zbrala sila ljudstva množica, ki je zahtevala, naj pokažejo Sen Gupta živega ali mrtvega.

Oblasti tega niso hotele storiti, pač so pa izdale ugotovilo, da je Sen Gupta živ ter da ni na glodovini stavki. Njegova žena je bila vso noč pred jetnišnico. Medtem pa Mahatma Gandhi, voditelj vstajnega gibanja, potuje od mesta do mesta, od vasi do vasi ter poziva prebivalstvo k vladi in nepokornosti.

V Bardoli je rekel: — Ob poti, po kateri bomo šli sedaj, je stotisoč datijevih palm (ki služijo Angležem za pridobivanje indijskega vina). Nocoj bom jaz napravil začetek, ter posekal nekaj teh dreves. Ostalo delo bodo pa upravitelji morali pristati.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNAJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRA H PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din	500	Lir	100
"	1000	"	200
"	2500	"	500
"	5000	"	1000
"	10,000	"	2000
	\$ 9.35		\$ 5.75
	\$ 18.50		\$ 11.50
	\$ 46.00		\$ 28.00
	\$ 91.00		\$ 54.50
	\$ 181.00		\$ 109.00

IZPLAČILA V DOLARJIH:

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot gura navedeno, bodisi v dinarjih ali dolarjih dovoljemo se očitje pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

62 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Barclay 0330

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
218 W. 18th Street, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Ca celo leto velja list za Ameriko	Za New York na celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Ca pol leta	Za inostranstvo na celo leto	\$7.00
Ca četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$5.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno ledeji in praznikov.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne prisojuje. Denar naj se blagovni pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje kvičanje naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 416 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

UMESTNA ODREDBA

MacDonaldova vlada v Angliji je dala svetu vzgled, katerega naj bi poslele vse ostale vlade.

V vseh armadah je bila ožirana je se postava, ki doleča, da je treba v vojnem času s smrtjo kaznovati strahopetnost pred sovražnikom.

Anglija je to določila odpravila.

Kaj je strahopetnost? Vojaka, ki vrže v bojni vihr puško od sebe in prične bežati, smatraje za strahopetca.

Navzile temu bi pa zamogel dotični človek v drugačnih okoliščinah pokazati največje junaštvo in zavržiti kakšno herojsko dejanje.

Na svetu je dosti ljudi, ki sevrtažijo in prezirajo vojno, na primer sekta kvekerjev, toda ti ljudje bi se niti za trepetek ne ponisili žrtvovati svoje lastne življenja, če bi bilo treba rešiti življenje koga drugega.

Tom Shaw, vojni minister v MacDonaldovem kabinetu pravi: —

Vzbeopujoča krivica je, zvabiti človeka s farne ali iz tovarne, mu posadati na glavo vojaško celado in ga ustreliti, če mu slučajno upade pogum.

V tej izjavi je velika resnica.

Za veliko vojno je Amerika milijonsko armado tako rekoč iz tal pričarala.

Mladi ljudje, ki so danes še njeve orali ali delali p tvornicah, so bili jutri že na transportni ladji, ki jih je peljala proti Franciji.

Te rekrute so potem le površno izvežbali za krvavo vojno rokodelstvo.

Ali je bilo mogoče od takih ljudi pričakovati iste izvežbanosti in iste službe kot od onih, ki so bili vojaki že v mirnem času.

Vse armade, začno z našo redno armado, so bile ob izbrani vojni podobne stroju, ki dobro funkcionira.

Ko so se pa razredile vrste dobro izvežbanih čet, je stopila na njihovo mesto armada neizvežbanih vojakov, kojih večina ni imela pred vstopom v vojaško službo nikdar puške v rokah, in ni še nikdar videla kanona.

Izpostavljeni so bili strelom iz strojnih pušk in topov, bombam iz zraka in strupenim plinom.

Ali je kaj čudnega, če je ta ali oni duševno in telesno omagal, ne od strahu, pač pa zato, ker njegovi živci niso mogli prenesti strahovite napetosti?

Poklicni vojaki in častniki so označevali tako stanje kot strahopetstvo, ker se niso mogli poglobiti v duševno stanje človeka, ki je bil odtrgan od mirnega dela ter poslan v peko.

Angleški parlament je pritril nazorom ministrstva, ter je odpravil smrtno kazen zastran "strahopetnosti pred sovražnikom".

To je junaška in napredna odločitev, ki je nilitaristi seveda ne bodo odobraval, pa bo najbrž našla odmev tudi po drugih deželah.

Dopisi.

Spota.

Nedavno je bil v Glasu Naroda dopis dobroznane dopisovalca M. Simončiča iz Porterville, Cal. Da sam ga obiskal, sem že poročal. Moje letanje potovanje je bolj podrobno. Prepotoval sem tudi naselbine, v katerih žive stari slovenski priselenci.

California je vseskozi gorata dežela. Ponekod ugledaš med lepimi snežniki krasne doline. Letos sem obiskal tudi bolj puste kraje, ki leže do 2500 čevljev nad morjem. Tam raste le čisto in detelja, južno sadje pa ne dozri.

Letos sem prepotoval celo Californijo po dolžini — nekako tisoč milj. Ko me je nekaj Simončič v Porterville vprašal, kolikokrat sem se potoval po Californiji, sem mu odgovoril, da potujem sedaj že trinajstič. Značilno je, da sem se odpeljal proti Californiji 13. dne v mesecu in da sem 13. dne v mesecu tudi došel na svoj cilj. Pravilo, da je št. 13 nevarna, jaz pa ne verujem v take marnje. Zame je prej srečna kot nesrečna.

Bil sem tudi v San Francisco, Cal., kjer sem si ogledal slovensko naselbino Hrib. Pri Juditu sem spoznal, včasih sem pa šel tudi v Taveru, kjer oba imata Slovence na hrani. Večkrat sem bil tudi v gostiljubi Kramarjevi hiši, pri Kurikovihi, Barbelji, Slavcu itd.

Sloveni imajo na Kranjskem Hriba krasen Slovenski Dom z lepo urejeno čitalnico, več trgovin, drugih posetilj. Parkirni sem opazil, da imajo tamtam pristne Kranjske klobase napredaj.

Začel zadnjega potresa, ki je pa Hriba prizanesel, je bilo tam le nekaj slovenskih hiš oziroma družin, dočim je danes v San Francisco nad tisoč Slovencev.

Posebno pohvalo zasluži tamšnja slovenska mladina. Dekleta so izvežbana v petju in glasbi, pa tudi mladeniči so dobri godbeniki. Nekateri igrajo celo za radio. Več jih je finih rezbarjev, ki vzrečujejo različne ornamente v zlate in druge dragocene predmete. Nekateri imajo tudi restavranse in dobre službe v mestu. Slovenci v San Francisco imajo vsakovrstna društva. Polek čimljencev Slovenskega Doma imajo tudi slovenske cerkev, v kateri župnikuje Rev. Turk. Drugi ne morem reči, kot da vlada med tamšnjimi Slovenci usorna sloga. Slovenski Dom je treba prištevati med najlepše, kar jih je v Ameriki. Pozoj vsakega napredka je neprijetno delovanje. Tega pa rojaka v San Francisco ne manjka. Vsa čast jim!

Matija Pogorelec.

Lawrence, Pa.

Nitno imeli posebno hude življenjske, a vendar je spomlad dokaj pozna in le počasi se zopet vzbuja naprava življenja. Regrat smo nabrali in jedli že v februarju, marče pa je z mrazom zopet posmrdil.

Breskve, prešnje in drugo zgodnje sadje dravje sili zdaj v cvetje, in farmarji upajo na dobro sadno leto, samo če nečrvi april z mrazom zopet ne znori.

Tudi nas premoganje pomača nekoliko poži in navda z novimi upi v bližje čase, kar po stari navadi se je po teh premogovnikih v zapadni Pennsylvaniji delo oživele v aprilu, ko začne prenos pošiljati na Velika jezera. Tu so nam že objubovali redno delo s 1. aprilom, pa do zdaj se je še vse tako kilavo držalo kot pozimi. Delamo vedno še samo po 3 dni v tednu. V našem rovu nam mnogo škodujejo nakladalni stroji, katere je družba že lansko leto vpustila v obrat. S temi stroji se dela dan in noč, seveda čeprav pri teh strojih so k. malo plačani, pač le toliko, da se s težavo prineže v tej dragini. Pred leti ko je rova obratoval pod unijsko pogodbo, niso bile kompanijske hiše nikdar tako napolnjene z ljudmi, kakor so danes. Če se slučajno kdo izseli, se že isti dan drugi noter vsteli.

Čudno je začelo biti to življenje v moderno industrijskem svetu. Vedno novi stroji stopajo na mesta, kjer je prej trum delavcev delalo in si služilo kruh, pa stroji jih izpodrine in nikdo se ne briga kam z njimi. "Vistka" civilizacija ima nebroj družin in ustanov za varstvo različnih živali, ter stroge zakone po katerih se kršilca kaznuje, če jih krši, medtem ko ta civilizacija prezira in se sramuje žuljanje v roke izagnanega delavca in njegov otrok.

Delci citam in mnogo sem že videl in skusil v tej zlati deželi, pa še nisem ne čital in ne drugje natelet na družbo, ki bi se dejansko zavzela za delavce in njih družine v slučaju ko so od dela postavljene na cesto. Ogrumna večina delavstva živi iz rok v usta dokler je zaposleno, ker je že vse tako moderno in čisto preračunljivo, da služek izgine ko kaira.

Delavec že mora biti pravi umetnik ali pa kos čarovnika, če si hoče od zaslužka kaj na stran dajati za druževne dni. Kaj pa, ko je ob delo? Če bi se naše strokovne organizacije tako vestno brigale za redno zaposlitev svojih članov, kakor se brigajo za pobiranje denarnih prispevkov, bi razmere izgledale v drugačni luči, kakor pa izgledajo danes.

Posebno nekdanj slavna U. M. W. C. A. bi v tem oziru lahko služila, ko je bila prilika in čas za to, ter ne bi prišlo do njenega tako temeljitega poloma na bitovnoizolirani polju premoga. Premogovi bariere imajo danes proste roke pri vsem svojem obratu. Poljubno vsajajo ali nižje plače, da pa pokažejo jarmosti, da imajo človeško osebo, so pa še "bonus" upoliali. Ta bonus je črna prilizana, posebno pri Pgh. Coal Co. Vsihlih desetih vsto, da si premogor lahko kupi na plačilni dan zavajek tobaka ali pa "kuster-kubo".

Delavci imajo na izbiro, naj delajo z njimi dobro ali slabo. Izgleda pa tudi ni, da se kaj na boljše obrne v premogovni industriji, če kaka čudežna roka ne poseže vmes.

Mnokrat se domisljam naših gozdarjev, posebno se onih v državi Vermont, kjer sem že tudi z njimi delal. Res je tudi njihovo delo težko in tudi nevarno, a vendar je poljubno drugega znanaja, kakor delo globoko pod zemljo, kjer vedno preži nevarnost na človeka. Gozdar v svitu solca v čistem zraku preži svoj delovni dan; dole ga nevihte in viharji, mraz in vročina, a vse to mu je le naravna izpremenka, na katero je vedno pripravljen.

Gozdar in tudi farmar oba imata težko delo, a vendar oba delata z nekim notranjim zadovoljstvom in veseljem. Pravega gozdarja ne pripravijo z lepa do tega, da bi se padal v rovo globoko pod zemljo, ker ve, da v "jam" pride lahko po srsti, črna bi bil živ sili venjo?

Vedno rad in z zanimanjem citam dopise pred vsem gozdarstva. Iz tovarniških in premogovnih krajev se ne čita nič kaj ugodnih dopisov, pač pa, kot je v več slabega kot dobrega. Morda so kje gozdarji bolj srečni razmerami kot mi, naj kaj povišje.

Slovenski gozdarji so raztreseni skoraj po vseh vzhodnih državah, so v Pa., N. Y., Vermont, New Hampshire, mislim da tudi v Mo. se kis dobi, pomčani med Ruse in Francoze, pride mnogo tam v sezoni belčnja. Smelo trdim, da slovenski delavci, ki so naroznani na slov. časopise, najbolj cenijo dopise, ker tako se spoznavamo o razmerah, o delu, v različnih strokah in krajih. Pri tem mislim dopise, ki govorijo o delu in plačah. Le vse prebalo pišem, ali smo res tako zaposleni, ali se nam ne ljubi?

Predno končam za danes, naj še omenim, da rovi v patsburškem okraju večinoma val obratujejo, a skoro vsak le s polovičnim časom 3-4 dni v tednu. Delo se tudi dobi skoraj pri vsakem rovu, ker vsak rova ima že nekaj tako slabih prostorov, in dela, da človek dolgo ne obstane, če le more si pomagati naprej, dokler ima kak cent. Drugim, pa morda še le slabše delo dobi, in če je "broke" pa obstane na mestu, ko več ne more naprej. Jaz sodim, da to je ona "sila", ki drži te ljudi tu pri nas na Montour No. 4 skupaj, drugače bi kompanijske hiše ne bile tako obiljavne, kakor tudi niso bile v unijskih časih.

Plača je tudi za 3-urno delo \$4.64 in \$5.04.

Nakladalec od tone v širokih prostorih, je 52c, na entry 60c. Delo "za pikom" je od tone 76c. Za nakladalnim strojem plačajo na enega moža 15 od tone. Pri stroju sta dva moža.

To je plačilna lestvica približno za vse rove in pri vseh kompanijah v tem okraju, morda je ponekod za par centov večja plača, nekod manj.

Pozdravljam družino Swasnik v Manchester Depot, Vt. ter vse rojake gozdarje v njegovi kempi, kakor tudi druge!

Pozdravi!

Marko Rupnik.

Smrt otroka pod avto-busom

12. aprila okrog pol 9. so bili potniki avtobusa Avtoprometne družbe, ki okrebuje redno dnevno vožnjo Jezarsko-Kranj, pribe strane ne sreče, katere žrtev je bil 6-letni otrok. Na glavni cesti v vasi Primskovem je avtobus do smrti povzeli otroka Slavka, sina čevljarkega majstra Antona Pelka, zaposlenega v Jadransko-posavski čevljarini v Kranju.

Iz Jugoslavije.

Samomor dveh bratov trgovcev.

Zadnje dni sta bila v Pančevu izvršena dva samomora. Ki sta vzbudila veliko senzacijo v vsej tamošnji pokrajini in posebno v Beogradu. Dne 26. marca si je končal življenje Anton Rada, solastnik znane velike trgovine z lesom, eden najuglednejših trgovcev v Pančevu. Vse kaže, da ga je ugonobila gospodarska kriza. Našli so ga mrtvega v dvorani, kjer je glava ležala v mlaki krvi. Prezeral si je vrat.

Neveča o strašnem samomoru Antona Rade se je bliskovito razširila po Pančevu. Kako velike slupatije je užival tragiko preminulih trgovcev, je naslednji dan pokazal veličastni pogreb, ki se ga je udeležilo domala vse prebivalstvo Pančeva.

Nesreča nikoli ni sama. — Je dedel Friderik Rada, ko se je vrnil s pohoda svojega brata Antona. Bilo je to okrog 5. popoldne. Na dr. Friderika se je opazala silna potrtost in zaman je žena prosila moža, naj se malo odpočije.

— Poidem malo na šetnjo, je odvrnil dr. Friderik svoji ženi in se zopet odpravil iz hiše. Ko se proti večeru je ni vrnil, je bila žena z vso v skrbih domnevala je pač, da si je mož šel ogledati splov s deskami, ki je že dopolnilne prispel po Dunavu, namenjen za trdko. V veliki brigi pa je vendarle pregledala vse možne soho in zares v malem predalčku pisalne mize našla možjevo — poslovično pismo:

— Dragi ženica! Ne zameri mi, da sem se odločil k temu koraku. Ko bi prebrala te vrstice, bi mi jaz že nevar. Hotel sem te vse življenje osrečiti in vedno sem se trudil za to, toda okoliščine mi niso dale živeti. Ugonobila me moje živce, da sem se moral odločiti k temu koraku. Prosim te, pazi na sina, nesrečno sestro. Uči ga vedno le lepega in dobrega in vodi ga na dobro pot. Oprosti mi, jaz te vedno ljubim — Tvoj Eric.

Vsa prepadena je nevarna gošpa takoj alarmirala policijo in v službenice trdko. Vse noč so pokojnika zamen iskali. Šele naslednje jutro so delavci na bregu Dunava našli klubok dr. Friderika Rade in kmalu nato so iz vode povlekli truplo.

O rednem štedenju.

Redno štedenje je najboljši zavarovanje proti posledicam slabih delavskih razmer. Oni, ki so v času obilnega zaslužka stekli, so polagoma stvorili sklad, iz katerega lahko črpa kadar nimajo dela.

Redno štedenje je velikega pomena za delavce, ki nimajo drugega dohodka kot plačo za delo svojih rok. Zato bi moral majhen del te plače prihraniti za bodoče potrebe.

Naša banka pomaga v znatni meri vsem, ki hočejo stekati. V prvi vrsti pazi na to, da je denar naložen sigurno in tako, da ga vlagatelj lahko vsak čas zopet dvigne. Nato plača obresti po 4% na leto, pričenši z vsakim mesecem. To je najboljši obrestovanje, ki se ga more sedaj pričakovati za sigurne hranilne vloge.

Vlagatelji izven New York-a nam pošljejo denar najpripravneje po Postal Money Order ali Bank Draft.

Od naših rojakov v Kanadi sprejemamo tudi Money Orders, Drafts in gotovino v KANADSKIH DOLARJIH ter iste v polni vrednosti v ameriških dolarjih vpisujemo v vložne knjižice.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

PISMO

Če ga je pisala neka newyorška znanjanka svoji prijateljici v stari kraji.

Predraga moja Mary. Oprost, ker te tako intenzivno. Ko sva se ločili, si bila še Mica, toda tukaj v Ameriki ni taka navada, da bi se ženski Mica reklo. Taka, če vse samo Mary.

Torej, kako kako se kaj imaš, draga Mary, jaz se imam hvala Bogu dobro. Rajša sem prav dobro imela. Na stanovanju sem se malo jokala, v vagnu pa že nič več. Ko sem pa na šif prišla, mi je kar odleglo pa ne za dolgo časa. Saj veš, morje je slabo in tudi kosta ni nič prida. Je vse na olju, če rajša po lastni hlini. Na francoski se pa samni zoti. Meni pa ni ne za olje, ne za zot.

Kaj pa Janez dela? Ali je kaj jokal za mano? Meni je bilo hudo, ko sva se ločila, ker sva se res rada imela, toda saj veš, kaj bi z Janezom, ker je tukaj v New Yorku v enem samem bloku več gospodov kot jih je v celi Kranjski deželi.

Pa ni treba Janezu nič praviti, ker mi nočem tebiti srca. Toliko pa rečem, da mi se dosti, dosti manjka.

Torej draga moja Mary, gotovo si našla vedna, kako živim v tem tujem svetu. Popravil ti povem, da je bilo od začetka jako dolgočasno. No, drugi dan sem se pa že privadila. Saj veš, to je Amerika.

Tukaj je vse drugače. Vse nekako bolj fino in izobraženo, ceravno takoj prve dni vsega ne zastopla, ker še spribe ne znaš. Jaz sem pri jake dobrih ljudeh. Me je teta skomandirila, da bom čez pletje pri famijli da ji za karti odslužim, na jesen pa pravi, da me bo v slavnike spravila.

Je rekla, da se pri slavnikih že pet let odprla in da se bo jeseni prav zavišna odprla. Če pa ne, bom še eno leto pri famijli pričakala, čez dve leti se bo pa prav zavišna odprla.

Košto imam jako dobro. Zjutraj meso, popoldne meso in zvečer meso. Če zjutraj mesa nočem, si lahko kefe vzamem. Tudi o polkih imam meso.

Sejo pri takih ljudeh, ki niso nate vere, pa so vseeno jako golant ljudje. Tisti gospod je luno golant. In tako jako spasen, če ni golant zraven. So tak rekoč judi. Sem bila že v skrbih in sem pri spovedi vprašala, če smem slušiti pri njih in je rekel gospod, da žih. Samo mesa, je rekel, da ne smem jesti v petek, in sem mu objubila, da ga ne bom. O našem gospodu pa nisem nič povedala. Seveda, kdo bo pa pravil vse teke neumnosti. Nočem, da bi se mi gospod smejal.

Služba je jako težavna, ker je vse na elektriko.

Kruh dobimo že vsako jutro pred vrata postavljen, toda zaigane skorje treba delati z elektriko. Tisti stenu se pravi toast. Pa ne sme biti preveč zaigano.

Tudi pegla se na elektriko, kuha se pa na gas. Pere se pa z gasom in elektriko. Voda se greje z gasom, radio pa z elektriko funkcionira. Tudi pometa se z elektriko, toda vsak teden samo enkrat, druge dni je pa treba z metlo.

V štacuni ni treba nič hoditi, ampak ti vse na dom prinesejo. On pozovi, jaz odprem in pogledam, če je orajt. On vpraša, če je orajt. Jaz rečem, da je orajt. On pravi: orajt — in gre. Pa je orajt. Vidiš, imam jako orajt življenje.

Janezu pa povej, da ne vem, če bo kaj z najmo rečjo. Saj veš, če je človek v Ameriki, ima vse sorte na preobzede. Manjka še Janezov v New Yorku. Nočem mu težiti srca, toda pe pravil rečem, da za fino žensko ni.

Prosim te pa, da mi takoj pišes, če bi se začel s kako drugo pajdastiti. Posebno, če bi začel smirati z Mlinarjevo Tincio mi moraš takoj pisati. Prmejš, z drugim sifoni se bom pripeljala domov in mu bom pokazala, kaj se pravi objubljanje večno zvestobo.

Naj zadostuje za danes. Drugi teden grem h Klajnu na štirinajsto nekaj gvanat nakupiti. Ti bom ze sporečila, kako sem opravila. Te pozdravlja Tvoja prijateljica Dolore.

P. S. — Gotovo se ti bo čudno zdelo, preljuba Mary, da sem se podpisala z imenom — Dolore. Popravil ti povem, da sem se svojega starega imena strašno naveličala. Petindvajset let sem bila Katrina, zanaprej bom pa Dolore.

VABILO

na

SPOMLADNO VESELICO

katere priredi

Društvo SV. JOŽEFA, stv. 57 K. S. K. J.

NA BELO SOBOTO, DNE 26. APRILA 1930

v VELIKI D'VORANI SLOVENSKEGA DOMA

(American Slovenian Auditorium)

233 Irving Avenue Brooklyn, N. Y.

Vstopnina 50c. Ček tanje obleke 10c.

Gvira Slovencev poznani orkester.

P. L. E. S. KEOLJANJE

Vesela zabava in izvrstna postrežba.

Za obilni poset se priporoča — ODOBOR

KRATKA DNEVNA ZGODBA

DAN BEZGOMAN

SELITEV

Moja žena in jaz vsa prvi dan minulega meseca najela prazno sobo na četrtem nadstropju na levo, ahlen prostor pa vsa zapustila v nekem drugem delu mesta.

Z drugimi besedami, zdej stanovala na četrtem nadstropju na levo, ahlen prostor pa vsa zapustila v nekem drugem delu mesta.

Hotela sva se torej seliti. Žena mi je v mesecu in mesecu pripovedovala, naj vendar najdem ljudi, ki nam bodo pomagali pri selitvi.

Povpili se! — sem jo tožila, — storil bom vse, kar bo v moji moči!

Preveč v mesecu smo prišli v mesto vsi trije: moja žena, jaz in naša služkinja. Nastopno smo vseh vseh za prevažanje pohištva. Da pa po pravici povem, sem čakala samo štiri in to izvestno štiri dni! Nisem bil namreč prav nič nestrpen, ampak sem v resnici pozabili naročiti voz in delavce.

Kako to prav za prav imate? — Kdo nam je pomagal pri selitvi? — je vprašala žena.

Moje kakopak ni bilo volje, da bi šli.

A... — je tedaj oglasila služkinja, — gospod je seveda pozabil naročiti voz!

Svečdal! Kaj se to pravi: seveda!

Njena opazka me je razdražila, ker me je tako na lepem razkrinila. Brez pojmanila sem se, do prve prodajalne, stopil k telefonu in klical po vrsti vse prevažalce pohištva. Posli sem jih, naj mi pošljejo majhen voz za prevažanje reči, ki gredo v eno sobo. A kaj so mi odgovorili? Vsek mi je vidno naznanilo, da voza za tako malo reči nimajo doma, niso pa, itd.

Opravil sem se iz trgovine in napotil dalje po ulicah. Ustavljal sem ljudi in prosil vsakega, kdor me je hotel poslušati, naj mi vendar pomaga pri selitvi.

Vse učenec sem naposled prišel do stasitega redarja. S solami v obeh in z bankovcem v rokah sem ga prosil, naj gre z menoj. Vzel je denar in mi predlagal, naj jaz prevažam njegovo družbo, on pa

pojde nakladat in prevažat pohištvo. Videl to črno nehranečnost, me je popadla jesa in sva se razstala. Jaz in soka smo šli na desno, redar in bankovec pa na levo. Naposled srečam starega prijatelja in tovarisa Izza Solikisa. Leto je bil profesor Blomberg. O, in kdo je prišel kmalu za njim? Profesor za matematiko Lundkvist, potem pa še pesnik Niklasson. Redar vam plemeniti znateži. Bilo mi je tako jasno, da bodo vsi pomagali pri selitvi. Potožil sem jim svojo zadrego. Seveda so pristali na to, da mi gredo pomagat. Vsi trije so se napotili z menoj in vsi so ljubezno ravnali z mojim ubogim ženo. Pesnik Niklasson pa je bil tudi z našino služkinjo kaj ljubecni.

Takini znateži Bože moj! — in tako slabi služabniki!

Sodnik Blomberg je bil silno uslužen bi postrežljiv, toda za prevažanje in prevažanje pohištva ni bil. Počeni! je objel omare in jo skval promaknil z mesta, kar se mu je izborni posrečilo.

Omara se je namreč prekučnila. Padla je na premikala, ki se je prekučnila na hrbet in butnil z glavno naravnost v pljuvalnik. Jaj ne sreč!

Blomberg je čvrsto držal omaro, ki se je nagibala kakor ova. Tisčal je vrata, da se ne bi odprla, in redar se niso odprla. Zato pa je nastal v omari srašen podor. Porcelan je živketal, kakor da gre vse na kozo.

Planili smo siromaku na pomoč in mu pomagali na noge. Reče se je bil med tem že zatopil v globoko razmišljanje, kakšno je njegova dolžnost: oditi ali poravnati škodo, ki jo je bil povzročil s svojo nerodnostjo? Dolgo je razmišljal, naposled se je ostražil. Uganili smo, da je zaključek njemu v prilog: zakaj oprostil se je s službinim besedilom in nas zapustil v zaprtašeno suknojo. Jaz sem mu želel znano to, da ne bi srečal predrednika sedišča.

Kar nas je ostalo, smo se zdej lotili otomane. Odločno smo pristali na to delo. Jaz sem vlekla na enem kolen, profesor Lundkvist na drugem. Pomagala mi je tudi služkinja. Žena pa je z dvema prstoma prišla odelo. Tudi Niklasson se je

z razalcom in sredincom udeleževal tega razstavljanja pohištva.

Krepak "hoo-ruki!" je zaoril po sobi. Vzdirgli smo otomano v zrak — posledica tega je bilo, da sem jaz ostal stisnjen na zidu. Jaj, kako me je zabolelo s prsnem kosul! Matematik Lundkvist se je zamislil. Začel je računati, kako dolgo in široka je otomana. Solikis je odprl vrata in vrnil in kako obilge so vse štiri strani. In tega ni računai stote. Sedel je, popisal to: pogl papirja in končno izjavil:

— Z vidika matematike smatram prenos otomane iz tega prostora za nemogoče.

— Bože moj, kako pa je prišla noter! — sem vzdihnil.

Lundkvist je še enkrat zmehčil stranice in potrdil svojo sodbo:

— Prijatelj, čisto izključeno je, da bi bila prišla ta otomana kdaj v to sobo!

Minilo me je potrpljenje. Pograbil sem profesorja za ovratnik in nameril konec noge v neizrekljivo do njegovega telesa, rekoč:

— Iz te sobe si lahko prišel, vrnijo pa ne boš nikoli več položil svoje noge!

Zdej nama je ostal v pomoč samo še pesnik Niklasson. Popadel je posodo s hijacinto, ki je bila v najlepšem cvetu, in utekel z njo — kani? Pozneje sem doznal, da to je nesel neki stari tekli.

Mračilo se je že in moja žena je priglala svetilko. Novi stanovalet najine sobe so čedalje energičneje zahtevali, naj izpraznimo prostor. Mi trije smo bili pa vse trudni od samega premišljevanja in smo srdili na otomano. Niheč ni vedel, kaj bi začel. Tedajci pa je obšlo služkinjo navdajnenje. Dejala je:

— Veste kaj? Po svoje častice pojdem!

In je res odšla ter vez nekeje časa pripeljala par zastavnih fantov, ki so privlekli s seboj voz. Njeni so polgoma zvonili pohištvo ter ga odpeljali v našo novo sobo.

— Bože moj! — sem vzdihnil, — saj je razlika med ljudmi in ljudmi!

Zapustili smo storo in se preselili v novo četr. Služkinja je sedela na vrhu voza, za njim pa sva korakala žena in jaz. Ona je nosila svetilko, jaz pa dve seetki za zoba.

Vse se je dobro končalo. Delavci, ki so nas preselili, niso hoteli niti odškodnine za trud, ki so ga imeli z našim pohištvo. Ponujal sem jim denarja, moja žena pa pijske. Odklonili so oboto. — Vljudo so se poslovali s pripombo, da so nam radi izkazali uslužno — zaradi služkinje.

KJE POPIJEJO NAJVEČ ČAJA

Ne v Rusiji, kakor bi si utegnili mnogi misliti, temveč na Angleskem. V Rusiji je poraba čaja po vojni silno nazadovala, tako da stoji največja slovanska država v tem pogledu celo za Avstralo in Kanado. Na Angleskem porabijo letno 196,000 ton čaja, več nego polovico od celotne svetovne porabe, ki znaša 360,000 ton, ali za 49 odst. več nego pred vojno. Sledijo Združene države z 40,000 t. Čajni producenti so upali pred uvedbo prohibicije, da bodo Američani popili več čaja, pa se je ta nada izjalovila, kajti pred prohibicijo je porabila Amerika celo več nego 40,000 t čaja na leto. Avstralija porabi 21,000, Kanada 17,000, sledi Persija s 14,000 t. na šestem mestu Holandska 10,000 t. na sedmem Nemčija itd. Na posameznega prebivalca od pade letno: na Angleskem 4,2 kg čaja, v Avstraliji 3,9, v Kanadi 1,9 kg, na Holandskem 1,5 kg, v Združenih državah 0,4 kg, v Rusiji 0,2 kg, v Švici in na Danskem 0,17 kg, v Nemčiji 0,08 kg. (Jajman) ljubijo čaj Francozi. Francoz ga porabi letno namreč povprečno 0,03 kg.

Svinja odgriznila detetu roko. V splitsko bolnico so pripeljali poldrugo leto staro Anko Drnišino iz neke vasi blizu Trogira. Otroku je svinja odgriznila celo desno roko.

To pomlad—

Čistite na udoben, temeljit način

Poslužite se EUREKA Električnega Vacuum Čistilca!

TEKOM APRILA IN MAJA vam nudimo priliko, da kupite ta dva Eureka, Special in Junior za

\$55 v gotovini

Manj kot je cena Grand Prize EUREKA!

Vi plačate samo \$5 na roko, da dobite oba Eureka takoj. Potem lahko plačate po \$4-80 na mesec z vašimi prihodnjimi 11 r. čuni in elektriko.

Ali imate stari in neuspešen Vacuum Čistilec?

Vprašajte za nas precejlnji nakupni popust.

Vsi trije Eureka so naprodaj v naših izložbah, in če želite, zahtevajte, da vam bodo posebej razkazani v vašem domu.

The New York Edison System

The New York Edison Company
Brooklyn Edison Company, Inc.
The United Electric Light & Power Company
New York & Queens Electric Light & Power Company
The Yonkers Electric Light & Power Company

ŽENE IN DEKLETA V SODOBNI GRŠKI

Nedavno sem lažil po grških hribih in jadralskih grških otokov. Lahko si mislite, da sem imel obliki priliki odprave oko tudi za lepse predmete, kakor so otoki in platinine. Saj je človek že iz ozirov doznal, da je dolžan raziskovati med nakitom na glečjih grškega in sičijanskega dekleta. Barvaste veznine na spodnji obleki grške kmetice govore zgovoren jezik na stotine let stare grške dekorativne umetnosti. In če opozovajo stari grški pesniki božice za visnjevimi omami ter rožnato nadahnjenejše predki, je samo zadeva literarne naobraženega človeka opazovati, česa sledi Grška tradicija med nekdanjih slavni prednikov, ali če se jim je izneverila.

Skratka, na svojem potovanju skzi Grško sem intenzivno proučeval tudi sodobno grško ženo in deklet.

Stal sem pri vhodu v samotno in čudovito cvetlično v Bassi in opazoval vrtnarja, ki si je dajal opravka s krukusom, redkim grškim krukusom. Ves sem se posvetil njegovim prijemom te rastline, kar se ozrni v nasprotno stran in glej! Prikazen je sinila mimo mene. Kaj je bilo? Grška mladenka, dekle sedemnajstih ali osemnajstih let, je izginila mojim očem v daljavo na majnem planinskem ponju. Držala se je kakor Palada Atena. Jaz, ki sem se bil poprej zagledal v krukus, sem šele zdaj spoznal svojo zmotu. Zakaj vsak krukus, tudi najredkejši, je bil v primeri z njenimi očmi plemenit, ničvreden plevel. In kakšna je bila! Ravna kakor drevo, in gibka kot plamen. Človek bi mislil, da je njeno obleko stkal atenski umetni obrtnik, ki je tudi vešč barvar. Takšna je bila, da se nisem zavedel, če je človeško bitje ali božica, senca življenja ali živo bitje iz krvi in mesa. Saj sem hodil dan za dnevom po teh hribih — a nikoli več nisem videl takšne gorske device, ki je jezdila na plavajočem sokolu in na krakajočem vranu — z obešenimi vojkami mimo hladnih gorskih rek.

Potnik, ki hodi po tej vzvišeni deželi sveta, kjer je vsak kamen in sleherni vodica sponin za veliko minalost, si včasih poželi nekaj človeka. Rad bi podržal v naročju dekle, rad bi se dotaknil njenih črnih las z ustnicami. Smatram, da je Byron v veliki meri odgovoren za iluzije, ki jih prinese tujec v te kraje. Živo mi je še v spominu, kako muzikalno je opeval atensko devico. Podoba je, da mu ni bilo težko skleniti z njo znanje pred obličjem Akropole. Kaj pa raj ovira mladega moža, da ne bi preživel nekaj lepih ur z dekletom iz Spar-te? Če pa je človek zraven tega še videl ljubke mlade deklice, ki trga-

jo olive v iteanskih gajih — na severu Korintskega zaliva — bo govi prisegel, da bo še dolgo trajal preden pojde v pariški Bos de Boulogne.

Toda ne! Napravimo pikro, ne razmišljamo, ne govorimo več o tem. Težko je prodirati v Byronove skrivnosti. Rajši bodimo ljudje in odločimo stvari in navdušenje za drugo priliko. In povejmo pošteno:

Menda je ni ženske na svetu, ki bi glede nedolžnih misli vzdržala primero z grško ženo. Pogledimo v suhoparne statistike! Nezakonska deca je na Grškem v mestu in na kmetih napredkejši pojav. Mogoče so Atene v tem oziru izjemne, zagotavljam, ker so prestolnica grške države. In vsi vemo, da so glavna mesta kaj nalo simbolična za deželo, ki jo predstavljajo. Najoddaljenejši vas je tisočkrat značilnejša od prestolnice. V Atenah so na pr. kabareti. Razen rahlega flirta, ki je dovoljen le mimoidočemu popotniku in tujcu, ne dovoli grška žena in grško dekle moškemu nobene svobode. Od tega so izključeni celo zarocenci. Prvi poljub, ki ga da in prejme Grkinja od moža, je njen poročni poljub. In čudili se boste, če vam povem, da je z malimi izjemami tako tudi pri moških. Clinke bo tudi osupnilo dejstvo, da je na Grškem doma zakonska zvestoba, kakršno bi morali drugod iskati z Diogenovo svetilko. Desetletja in desetletja traja ljubezen med soprogo. Ne gospod ne kmet ne pozna v ljubezni stranski potov in grški ženi je neznana prazna omara za skrivanje ljubice pred možem.

Grkinja ne veze svojih oblaci z žljatimi nitmi za tuja, ampak za moža. Samo njemu so tudi posvečene zlate kaskade ubanov, ki vise od ušes in obleke, bele kakor cvet, ki se je pravkar razpel. Tujec je v tej veželi deležen samo gostoljubnosti, vse drugo pa mora pustiti nedotaknjeno, kakor je našel.

L. G.

HOHENZOLLERNSKA HVALEZNOST.

Iz vzhodne Prusije poročajo, da sta princeza Ritel Friderik in Avgust Wilhelm Hohenzollernski nastopala kot narodno socialistična agitatorja in se udeleževala raznih narodno socialističnih prireditvev v pravnosti uniformi "Stahlhelma". Princ Avgust Wilhelm je imel v Insterburgu daljši govor, v katerem je napadal predsednika Hindenburga in izjavil, da je ta v svoji senilnosti vzklikal nemški bojni duh pred liberalnimi in rdečimi državni čuvarji in nato pozval nemški narod naj molči kot mala deca.

DRAGE JEČE

V prejšnjih časih niso bili državni proračuni nič kaj prebudo obteženi s postavkami za vzdrževanje ječ in sicer ne zato, ker bi bili tedaj ljudi manj zapirali nego danes, temveč zato, ker so morali jetniki sami plačevati svoje ujetništvo. Tako je razvidno iz nekakega poselnika francoske kmetijske v Chatleu iz časa cesarja Karla V., da so plačevali pripadniki nižjih slojev ob nastopu kazni denierov (1 denier približno 5 centov) "vplsnine" preden so jih sprejeli v ječo. Grajski upravitelj in krajske gospodine so plačevali po 12 denierov, vitez je moral plačati 5 solov (1 sol 28 ct), pra-

porščaki 20 solov, grofi pa celo 10 liver (1 liver \$12.60). Plemenitiši so lahko utrpeli takšne izdatke in to je eden izmed vzrokov, da je sedelo v tistih časih toliko višje gospode za zamreženimi okni.

Tuči so plačevali posebne pristojbine: Lombardijski pr. 2 solja, Židje 12 denierov. Dobra postelja v ječi je stala vsako noč 4 denierov, 2 denierja je stalo, če je hotel imeti jetnik posebne odeje ali pa če so mu morali slamo obnoviti vsak dan (drugače bi ležal po teden dni na isti slami). Jetniki so se lahko naročali jedi iz gostiln — seveda na svoje stroške.

CARIGRAJSKI SAMOTAR

Nad 45 let biva v podzemeljski celici katoliške cerkve sv. Antona v Perli menih, Francoz o. Jean, ki se je prostovoljno poslovil od sveta. Ni videl ničesar od svetovne vojne in sploh ne ve, kako izgleda letalo ali avtomobil. Pri odhodu iz Carigrada je zahtevalo francosko vojno poveljstvo od turške vlade, da ne bo motilo samotarja. Njegovi čestitki mu pušajo vsak dan pred vrati ječi, obleke, knjige in dnevnike. Naslednji dan vidijo, da se je puševnik poslužil darov in je torej še živ. Sicer pa ni nobenega človeka, ki bi ga bil v vseh 45 letih dobil pred oči.

SMRT ODLIČNEGA IGRALCA

Niso se sneli z zagrebškega gledališkega poslojara črne zastave, ki je plapolala v znak žalovanja na umrlo igralko Faniko Halman, ko je umrl drugi redni član zagrebškega gledališča 60 letni Juraj Dević.

Dević je bil v svoji mladosti najprej slušatelj bogoslovja v Zadru, nato uslužben pri zagrebškem gledališču kot komik. Znan je bil po vsem slovanskem svetu, kjer je gostovalo zagrebško gledališče, na čigar turnejah je bil priljubljen potni maršal, blagajnik in tajnik. Po svoji upokojitvi je bil uslužben pri gramofonski firmi "Edison Bell Penkala" v Zagrebu.

KOROŠKE NOVICE

Deželni zbor je priznal, da niste potrebo zveze med Porjuno in Labudsko dolino, ali čežila ni imela nikdar donarja za to cesto. V preteklem zasedanju je bila razprošena vlada, da popravi in uredi cesto s svojim denarjem. Poslanec Steiner je menil, da se mora vpostaviti med Pliberkom in Labudsko dolino poštena cesta, je radi tega, ker odpade vzhodno železnica.

V okolici Celovca in tudi drugih mest se je naselilo nekaj bolgarskih družin, ki se pečajo z vrtnarstvom. Nekateri jih kar ne morejo videti pa jih ovajajo deželniemu kulturnemu svetu zaradi konkurence, češ, da delajo Bolgari z lastnimi družinami in zaradi tega niso tako obremenjeni kakor domačini.

Vsenemški poslanec zahtevajo od vlade pomoč za puškarsko industrijo v Borovljah, naglašajo, da so puškari s plebiscitnim glasovanjem zaslužili, da se jih vlada ob 10letnici spominja. Nekateri že govorijo, da bo dovoljen Borovljam velik kredit, katerega bodo deležni samo oni, ki so glasovali za Avstrijo! Pred vojno so izdelali v Borovljah 15.000 pušk na leto, sedaj komaj 4 do 5000.

Vsenemški poslanec so se zavzeli lani v deželnem zboru za pomoč puškarski industriji v Borovljah. Nato so se začele širiti po Porovljah vesti, da je obljubljen velik kredit, toda d. v. n. ne dobi puškarska zadruga, marveč ga bodo deležni samo oni, ki so glasovali pri plebiscitu za Avstrijo. Slovenci so menili, da bo s kreditom tako, kakor je z drugimi obljubami iz leta 1920. Razmere v puškarski industriji so neugodne. Vzhodna se eksportirajo puške v Češkoslovaško, ker je tam carina še nižja.

Na letošnjem obnem zboru prosvetne centrie v Celovcu je bila zastopana mladina in lepem številu. Občni zbor je bil mnogo živahnjejši od lanskega. Zastopanti je bilo okoli 130 izobraževalnih društev. Drustveni gibanje se ugodno razvija. Preteklo nedelje je bilo več prireditve, med njimi glavni pevski koncert združenih perskih zborov iz Logevasi in Belčova v Pipanovi dvorani v Vrbi ob jezeru.

IZ PROLETARSKÉ ŠOLE

"Krasnaja Gazeta" navaja odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili abiturientom petrogradskih mesečnih šol.

S komunističnega stališča se posebno gorostasni sledeti izmed njih:

— Kdo je bil pred revolucijo lastnik naših tovarn? — "Pred revolucijo so jih vodili tovarnarji v družbi z delavci."

— Katero je glavna razlika med kmetom in delavcem? — "Delavec dela v tovarni, kmet pa na prostem."

— Kdo vodi Sevnarkom in CIK? (Svet. narod. komisarij sv. j. ministrski svet, in Centralni izvrševalni Komite, t. j. vlado). — "Sevnarkom vodi po Leninovi smrti Trocki (CIK) pa Stalin."

Pripomniti je, da so odgovarjali absolventi na ta vprašanja pri polaganju splošnih izpitov na tehnično visoko šolo! S komunističnega stališča manj pomembni, a za nas še bolj zanimivi so odgovori na "splošna vprašanja": — Na kateri reki v Leningrajski oblasti so zgradili pod Sovjeti največjo elektrarno? — "Na reki Donavi."

— Koliko je delov svet? — "Dvanajst, a so različne velikosti!" itd.

SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV.

18. maja: Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
25. maja: Milwaukee, Wis.
2. junija: Calumet, Mich. (Opera House).
7. junija: Traunsee, Mich.
15. junija: Ely, Minn.
22. junija: Duluth, Minn.
Naslov: Banovec II.
6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. — Uprava lista.

Naši SKUPNI IZLETI v Jugoslavijo in Italijo za leto 1930

Čas prihaja —

za vse one, ki so namenjeni ta leto v stari kraj, da se odločijo kdaj in po kateri progi zeli potovati. Na splošno povprečanje in zanimanje vseh za naše skupne izlete naznanjamo, da priredimo ta leto sledeče izlete:

PO — FRANCOŠKI progi s parnikom 'Ile de France' preko Havre

NAŠ GLAVNI SKUPNI IZLET
15. MAJA

Nadaljni izleti po isti progi in z istim parnikom:

6. JUNIJA poletni izlet 11. JULIJA tretji poletni izlet
23. JUNIJA drugi poletni izlet 1. AVGUSTA četrti poletni izlet

S PARNIKOM "PARIS" TUDI 2 SKUPNA IZLETA, DNE 23. MAJA in 30. JUNIJA

Po CUNARD progi s parnikom 'Mauretania' preko Cherbourga

I. SKUPNI POMLADANSKI IZLET
dne 30. APRILA

Po COSULICH progi
I. SKUPNI POLETNI IZLET "SATURNIA"
dne 30. maja 1930

Nadaljni izleti po isti progi:

30. maja "SATURNIA" 3. sept. "VULCANIA" 29. nov. "SATURNIA"
2. avg. "VULCANIA" 9. okt. "VULCANIA" 11. dec. "VULCANIA"

Pikete nam čimprej za ceni, navodila glede potnih listov, vizov, preizitov itd. na:

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT ST. NEW YORK

Tel. Barclay 0390

SIROTA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Ubogi ptice! — je rekel True. — Ona ne sliši rada, da bi jo jaz zapustil! Sam sem žalosten, če mislim, kako bo plakala nekoga dnja, ko bom jaz umrl. Sedaj pa se bom poslovil od nje. Z bogom. — moja draga gospodična. — je nadaljeval, kajti Emilija je vstala in pri vratih je čakal nanjo služabnik George. — Če bi na nikdar več ne videl, vam želim, da boste s seboj blagoslove umirajočega moža.

Onega večera, ko se je True še umaknil ter je Jerica ravno nehajala čitati Biblijo, jo je True poklical k sebi, kot je pogosto storil v zadnjem času, da ponovi njegove najbolj priljubljene molitve za njene.

Pokleknila je poleg njegove postelje ter s slovesnim in zoranim obrazom ugledala njegovi prošnji.

— Sedaj, dragica, pa molči se za umirajočega. Ali ni takih v tvoji majhni molitveni knjižici?

Jerica se je pričela treniti. Taka molitev je bila tam, krasna in Jerica jo je zvala na pamet. Ali je mogla obvladati svoj glas? Stric True pa bi rad slišal to molitev in da ga potolaži, jo bo skušala izreči.

Ni se dignila pri zaključni molitvi, pač pa ostala klečeča ter skrivala svoje lice med rjube. Za par trenutkov je vladala v sobi slovesna tišina. Stari mož pa je polžil roko na njeno glavo.

— Ali ljubiš Mrs. Emilijo, draga?

— Da, zelo.

— Ah, stric True, — je pričela plakati Jerica. — Vi me ne smete zapustiti. Jaz nečem živeti brez dragega strica True-a!

— Botta volja bo, če me bo poklical sedaj! Ne smemo dvomiti o upravičenosti moje volje! Miss Emilija ko lahko več stori za te kot mami storiš jaz sedaj. Z njo bo zelo srečna!

— Ne, nikdar več ne bom srečna na tem svetu! Nikdar nisem bila srečna, odkar niso prišli vi. Če boste umrli sedaj, hočem umreti tudi jaz!

— Tega ne smeš reči, dragica. Ti si še zelo mlada ter moraš še marsikaj preživeti. Jaz pa sem star mož ter je v zadrage drugim ljudem!

— Ne, stric True, — je zagovarjala Jerica resno. — Vi niste nikoli umrli v zadrage! Zelo bi, da bi bila tako malo nadležna vam!

— Kaj te tega tiče, ve Bog sam, da si meni nadležna v radosti! Bili me je, če nisem, da preživim svoj prosti čas tukaj, doma, mesto da bi hodila v šolo. Tudi za Williama mi je žal, a on je fant ter si bo lahko še pomagal. Miss Emilija je revala, ker je slepa in ti ji boš lahko nekoč pomagala. Prejdi sedaj spaj in jutri bomo šli nekoliko na izprehod.

Jerica se je skušala čaritati pri sli v posteljo. Ni pa zaspala še več. Ko pa je končno zaspala, je sanjala prav do naslednjega jutra. Sanjala se ji je, da je eno jutro še prišla in da je bila sli na izprehod s stricem True-om in Williame. Stric True je bil zopet močan in zdrav. Njegove oči so žarele in tudi Willie je bil zelo srečen.

Ponoči, ko je ves svet spal, pa so prišli sli ter odnesli čisto starega True-a v sveta nebesa!

Petnajsto poglavje.

NOVI DOM

Dva meseca sta potekla izra smrti Trueman Flinta, in Jerica se je še vdolacila v družini Grahama. Potom časnika je izvedela Miss Emilija, da se izgovorila, ki je zadelja Jerica in oče ji je takoj dovolil, da je urno odšla v mesto, kjer je bivala. Oče pa ji je rekel, da ni more Jerica priti takoj, ker morajo oditi k daljnim sodnikom na obisk. Emilija je cutila takoj tehtnost tega ugovora. Čeprav pa bo ostala drama Mrs. Ellis, je vedela, da bo zelo nesposobna oseba, da potolaži Jerico v njeni žalosti.

Miss Emilija je odšla v mesto takoj naslednjega jutra, neodločena, kaj naj stori.

Sila je vedela, in Emilija je obžalovala, da se mora vršiti obisk ob tako neprimernem času. Mrs. Sullivan je videla kocijo ustaviti se pred njeno hišo ter takoj odhitela, da sprejme Emilijo. Izvedela je, da je takoj, da ni Jerica doma. Rekli so ji, da je odšla na izprehod z Williame.

Mrs. Sullivan pa ji je pripovedovala, kako se je vedla Jerica o ne-plečakovani smrti starega moža.

— Nisem nisem mogla storiti sama, — je pripovedovala. — Jerica je sedela dan za dnem pretekli teden poleg naslonjače strica True-a ter ni hotela biti ničesar. Če sem jo ogovorila jaz, me ni niti poslušala; ali pa ni razumela. Končno sem jo vendar prepričala, da je odšla v mojo sobo, kajti videla sem, da bo dobro uplivala nanjo izprememba okolice.

Če bi ne bilo Williama, v resnici ne vem, kaj bi storila. Pregovorila sem jo, da je zvela nekaj ali večer zvečer je odšla z Williame na izprehod. Willie je zelo pozoren ter zna spraviti njene misli na drugo stvar. Danes pa sta bila doma skoro ves dan ter sta veni šele pozno.

— Willie kaže zelo dobro sodo, — je rekla Emilija, — ker jo je spravil na druge misli. Žal mi je, da nisem prej slišala o smrti Mr. Trueman!

Mrs. Sullivan je nato informirala Emilijo, da je neka sestrična, žena farmerja, potabila naj preživi teden ali dva na farmi. Ta farma je bila nekako dvajset milj izven Bostona. Ker pa je imel Willie svoje letno počitnice, je sprejela povabilo. Povabila je tudi Jerico, naj gre z njo ter preživi par dni na svežem zraku.

Ker je Emilija našla, da bo Jerica d-bredel gost, je dala potrebno dovoljenje ter se domislila z njo, da bo ostala Jerica v njeni okoliščini, dokler se ne bo Mr. Graham vrnil v Boston ob pričetku zime.

Emilija je tudi hvalila Mrs. Sullivan primerno svoto denarja, da bo kupila vse potrebno.

Jerica je odšla na delo in svoj izrak ter izvrstna hrana sta kmalu zopet prizarala na njeno lice mladost. Kmalu potem, ko so se Sullivanovi vrnili z dežele se se Grahami preselili v mesto in Jerica je bila sedaj pri njih v kuhinji. Emilija jo je vprašala:

— Ali še vedno stojš pri oknu — Jerica? Kaj delaš tam?

— Opazujem, kako prihajajo ljudi, Miss Emilija.

— Mič več ne bodo prizigali ljudi. Luce se bo dvignila ob osem in njena luč bo čadastovala za vso noč!

— Jaz ne mislim čestnih svetilk.

— Kaj pa misliš otrok? — je rekla Emilija ter stopila bliže k oknu. Pri tem pa je lahko položila roko na rano Jerice.

— Zvede mislim, draga Miss Emilija. Kako težim, če bi jih mogla videti!

— Ali so zelo svetle?

— Krasne so. In koliko jih je! Vse nebo jih je polno!

— Kako dobro se spominjam, ko sem stala pri istem oknu ter jih videla zahajati. To pa je že tako dolgo, da se le malo spominjam!

— Jaz ljubim zvezde — je rekla Jerica. — Svojo lastno pa ljubim najbolj!

— Katero imenuješ svojo?

— Ojo kajno nad cerkvenim zvonom! Vsako noč sveti v mojo sobo se mi gneča v obraz. Miss Emilija, meni se zdi, da je bila ta zvezda priganjena nalašč zame.

(Dolge prihajajo.)

NEKAJ O PAPIGAH

Izmed vseh eksotičnih ptic, ki jih opazil v kletkah naših ptičjih ljubiteljev, je papiga najzanimivejša. Ta kletkasta ptica preseneča zlasti preprostega človeka, ker bolj ali manj različno posnema človeško govorico. O nji se med ljudstvom pripoveduje marsikaka zgodba. Papige pa so precej redke; odkar se je razširila božena "psittakosis", o kateri bomo izpregovorili nižje, se je marsikaj papirga še bolj opasli. Tako bo posled te zani- vilih ptice še manj nedi nami. — Rekli smo: zanimivih. Brez dvoma je papiga po svoji inteligenci in raznih sposobnostih izjema v ptič- nem kraljestvu. Pri nas, pa tudi drugod ni ptice, ki bi imela toliko nenačadnih lastnosti.

Papige gojijo ljudje že izra sive davnine. Omenjajo se v staroindij- skem bajeslovju; v sanskritu so napisane o njih zgodbe, ki zlasti poudarjajo njihovo zvestobo. V In- diji so jih ljudje že zdavnaj kroti- li. Šele vojskovodja Aleksandra Velikega Oneskrit je baje prvi pre- peljal papigo v Evropo. Pozneje so jih Rimljani zelo čislali; pri sla- vnem Ovidu najdemo pesem o papigi. V starem Rimu so plačevali za go- vorečega papigo toliko kot za su- njca. Po križarskih vojnah se je re- ja papig udomačila na mnogih plemiških gradovih.

Ko so Kidumb in tovarishi stopili na ameriška tla, so se silno čudili papigam, ki so jim imeli Indijanci kar v svojih bajtah, ali pa so gnezdilo po dreveh okrog človeških selišč. Razni potopisli nam pripo- vedujejo, da so papige ponekod v Južni Ameriki tako domače in pri- vsaki hiši, kakor pri nas kure. To- da papige so z ljudmi še v tesnej- ših stikih. Kura se res da drži, vendar pozna človeka le te- daj, ko ji gre za hrano. Papiga se mu veliko bolj približuje. Rada se družil z otroci. Kmalu se nauči po- snemati razne glasove; pasji lajež otroški jok, smeh i. dr. Posebni mojstri v krotitvi papig so In- dianci; tam, kjer se je beleč več tednov zaman trudil, je imel In- dianec v dveh dneh presenetljiv uspeh.

Po najnovejših virih obstoji 580 vrst papig. Na cela polovica živi v Avstraliji, na otokih okrog Nove Gvineje, na Molukkih in južno- morskih otokih. Druga po številu vrsti je Amerika; kakih dvajset vrst papig živi v Afriki, neki tri- deset v Aziji.

Človek jih kroti predvsem zara- di njihove izredne inteligence. O nji imamo vse polno dokazov. Ta- ko je papiga menda edina ptica, ki razloči svojega gospodarja od dru- gih ljudi. Papiga, ki se nedolžno i- gra s svojim gospodarjem, utegne tujemu človeku mirno odgriziti uho. Še več. Papige kajrat razlo- čujejo spol človeka, ki jim je pri- kupen. Tako s on. pr. papige, ki moškega brez pardona zgrabijo za prst, medtem ko so nasproti žen- skam začudo viteške. Pri mnogih vrstah je težko spoznati spol, zato ga zlasti pri velikih papigah do- ženeš tako, da opazuješ, kako se vedejo, če se jim približuje mo- škali ali ženska. Če je papiga pri-

jazna z moškim, je prav verjetno, da je samica, ako pa daje prednost ženskam, utegne biti samer. Zanimiva in takisto dokaz njih inteligence je znana lastnost pa- pig, da so zelo konservativne. Če je njih kleka delj časa v bližini drugih ptic, opazijo slednjo iz- premembo v razvrstitvi okoliških kletk, in ako odstranimo katerega družabnika, jamejo divje vrščati in kažejo vse znake upornosti.

Noga papige ima poleg njega- kljuna in perja najzanimivejšo last- nosti. Pri tej ptici noga ni samo opora, ki drži telo nad tli, marveč ji rabi v podobne namene, kakor človeku roka. Papige si umejo z nogo prinašati jedila v kljun. Da, papige so edina ptičja vrsta, ki ume rabiti orodje, kar je pri zi- valih eden najizrazitejših inteli- genčnih znakov. Znani so primeri, da so si papige znale z majhnim kljunom v krempljih odpreti kletko ali so si si prinesli h kljuna s te- kočino napolnjeno orehovo lupino. Tako večino opazimo samo pri najvišji živalski skupini — pri sa- savcih, a rabo orodja (n. pr. me- tati kamenje, rabiti palico kot o- poro) le pri antropoidnih opicah. Vsak gojitelj papige bi umel pov- dati kak poseben primer bistroum- nosti te ptice.

V Evropo namenjene papige pa- preživljajo na potjo sila slabe ča- se; kaj čuda, da vzdrži vse napore morda le polovica. Zaradi tega mnoge med njimi sploh ni moči ukrotiti; preveč mrzi človeka in se trdovratno brani pred njim s tem, da grize.

To, kako se papige uče in kako daleč, si ukrotijo, zavisi od indivi- dualnih razlik, ki so veči prav ve- like. Pri učenju pomaga papigi njen odlični spomin. Govorenje ji omogoča gibčen jezikček. Počas, ko se privadi človeku, opusti tisto zo- rno vrščanje, ki človeka vpi- reže po ušesih in po glavi. Zares je čudno, kako je priroda baš pri papigi pokazala, da se rada nagibi- le v skrajnosti. Obdarila je to pti- co s čudovitimi barvami, toda da- la ji je glas, ki bi človeka privedel na rob blaznosti, če bi moral ves- dan poslušati papigno vrščanje. Ne čudimo se, če ponekod komu opoveje stanovanje, ako ima papi- go pri sebi.

Zanimivo je tudi, da se utegne med dvema papigama raznih vrst razviti nekako ljubezensko razmr- merje. Ta zaljubljenost gre tako daleč, da se človek ne sme niti do- takniti ljubljene druge papige, kamoli obrniti njeno kletko dru- gam. Veči se samica zaljubi v samca, ki pa njeno ljubezen kar iz nekega načeta zametuje. Takisto se veči razvije med samci iste vr- ste nam čisto neumljiva mržnja, ki se lahko konča s smrtjo, če se moreta sovražnika ob kaki priliki spoprijeti na žive in mrtve.

Nadalje je zanimiva dolga ži- vljenska doba papig. Sovraznikov nimajo, zato poginjajo od starosti ali bolezni. Tako je n. pr. papiga Vasa v Londonski "Zoo" živel 54 let, ostale pa žive kakih 30. Seve- da, v primeri z jastrebo, ki je ži-

CENA DR. KERMOVEGA BERILA JE ZNIZANA Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)
Stane samo

\$2.—

Narocite ga pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18 Street
New York City

vel na Dunaju 118 let, ta starost ni kdo ve kako visoka.

Papige živo, izvzema čas, ko gnez- dijo v družbi, kajkrat celo v o- gromnih krdelih. Take družbe so nekaka celota; člani so v splošnem dobri drug z drugim in skupno prenašajo vse tegobe. Ako obrirajo sadije na drevi, zmerom postavijo stražo; ko le-ta da svarilo, se na- mah dvignejo in odlete. Pantaže imajo z njimi velik križ, ker se včas neusmiljeno zaženejo v na- sadi in jih otepajo; dve stari pa- pige pa med tem budno stražita na najbližjem drevesu. Če se kdo pri- bliža, se krdelo takoj umakne in- čaka v zavetju, da dajo straže po- voljen znak in krdelj se začne iz- novca. Pri tem delu so od sila spre- ne in hitre. V hipu starejo najtr- šje lupino; kakor bi trenil, pozob- ljejo zrno iz klasta, v sadonovnikih pa napravijo več škode nego požro.

V svoji domovini gnezdijo papi- ge v mesecih, ko je pri nas po- mladi. Žive v strogem enozestvu. Začrnsko dvojico družijo očitna lu- lezen. Parček papig ne zapusti drug drugega; vse delata družno, sedita tesno drug pri drugem in si izkazujejo take nežnosti, da bi lahko "zakonca" papig postavil za vzor človeškemu zakoncu. Velike vrste papig znesajo 2 jajca, majh- ne 3—4. nekatere majhne celo 6—10.

Večina papig gnezdil v drevesnih- duplah, nekatere ameriške vrste tudi v zemeljskih razpoklinah ali v skalovini; indijske vrste se na- selijo tudi v luknjah starih stavb, v pagodah, v grobnicah in na hi- šah. Edino le "papiga menih" si spleta gnezdo iz močnih vej. Sami- ca, sedi na jajcih 16—18 dni, pri- velikih papigah tudi 19—28 dni. Mlade papige so zelo neokretne in goje; šele deseti dan življenja od- pro oči.

Pri nas vidis najpogostejše ama- zonsko papigo. Izmed 42 vrst a- mazonsk je največja žoltopljava z belim čelom in rumeno glavo; le- ta je doma iz Mehike. Potem se pri nas vidijo v kletkah papige z modrim čelom. Govorenja se naj- hitreje nauči sivkasta afriška pa- pige žaka, ki žvi ob Gambije do Kuanze in v Kongu.

V zadnjem času so papige vzbudi- le pozornost zaradi bolezni, ki se imenuje "psittakosis" ali "bolezni papig". O nji se širijo najrazliče- nejši glasovi, ki pa so večinoma pre- tirani. Zoolog dr. Otto Antonius iz- javja v nekem svojem članku, da so primeri črevesne bolezni, ki spominja na paratifus, precej po- gosti pri mladih papigah, ki jih prepeljejo čez ocean v Evropo. — Zgodilo se je, da je kateri gojitelj papig umrl za zagonetno boleznijo, ki so jo zdravniki napak ozna- čevali, vendar ni nobenih trdnih dokazov, da bi se "psittakosis" pre- nashala od papige na človeka. O- tem se mnogo piše in govori, šte- vilni papigaji so se zaradi tega odpovedali svojim ljubljencem, to- da noben bakteriolog ni dal jas- nih, zanesljivih dokazov. Pa tudi tedaj, če bi bilo dokazano, da se bo- lezen prenaša na človeka, bi bi- li morali zbočeti za to boleznijo vsi evropski kupčevalci s papigami, mornarji na ladjah, ki prevažajo velike množine ter ptic in mnogi drugi ljudje, ki imajo opraviti s papigami. V resnici je pes v hiši bolj nevaren: nego papiga v kletki in od psa je nalezlo že več ljudi kako bolezen nego od papige. Isto- velja o konjih in govedih. Zaradi tega, ker je ta ali oni zbočel za smrkvostjo, ne bodo vsi drugi o- pustili živinorejo. Zaradi tega, ker lahko vsak hip nalezeš v javnih prostorih tuberkulozo, se ne bo ni- hče zapiral v hišo. Tako je tudi bolezen papig znatno manj nevar- na, nego se govori in piše. Vsak gojitelj pticav pa ve, da je treba snage, kar največ snage in da je previdnost zmerom dobra.

Kretanje Parnikov Shipping News

26. aprila: Mauretania, Cherbourg, Rotterdam, Trst	11. junija: Mauretania, Cherbourg, Hamburg, Bremen, Rotterdam
30. aprila: Mauretania, Cherbourg, Hamburg, Bremen, Rotterdam	12. junija: Paris, Havre
1. maja: London, Cherbourg, Bremen	13. junija: Sudamerica, Cherbourg, Bremen
2. maja: Paris, Havre	14. junija: Hollandia, Cherbourg, Antwerpen, New Amsterdam, Rotterdam, Sur Mer, Rotterdam
3. maja: Bremen, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	15. junija: President Harding, Cherbourg, Bre- men
4. maja: Augustus, Napoli, Genova	16. junija: Comte de Bismarck, Napoli, Genova
5. maja: Cleveland, Cherbourg, Hamburg, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	17. junija: France, Havre
6. maja: Minneapolis, Boulogne sur Mer, Ant- werpen	18. junija: Europa, Cherbourg, Bremen
7. maja: Leviathan, Cherbourg	19. junija: Valencia, Trst
8. maja: Apollonia, Cherbourg, Hamburg, New York, Cherbourg, Hamburg, Antwerpen, Cherbourg, Bremen	20. junija: Apollonia, Cherbourg, Hamburg, Hamburg, Cherbourg, Hamburg, Quebec, Washington, Cherbourg, Bremen
9. maja: Columbus, Cherbourg, Bremen, Antwerpen, Cherbourg, Bremen	21. junija: Statenland, Boulogne sur Mer, Rot- terdam
10. maja: Pennsylvania, Cherbourg, Antwerpen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	22. junija: Roma, Napoli, Genova
11. maja: Conte Biancamano, Napoli, Geno- va	23. junija: St. Louis, Cherbourg, Hamburg
12. maja: Mauretania, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	24. junija: Minneapolis, Cherbourg, Bremen
13. maja: Europa, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	25. junija: Hollandia, Cherbourg, Bremen
14. maja: Valencia, Trst	26. junija: De France, Havre
15. maja: Bismarck, Cherbourg, Hamburg, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	27. junija: Mauretania, Cherbourg, Hamburg, Bremen, Rotterdam
16. maja: Hollandia, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam	28. junija: Mauretania, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam
17. maja: Roma, Napoli, Genova	29. junija: Mauretania, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rot- terdam
18. maja: Bremen, Cherbourg, Bremen	30. junija: Paris, Havre

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na osebnih avtomobilih.

PARIS 2. maja; 23. maja (7 P. M.) 4 P. M.

De France 15. maja; 6. jun. (8 P. M.) 4 P. M.

FRANCE 30. maja; 7 P. M.

Najkrajša pot do Rotterdam. Vsekar- je v posebni kabini s vsemi moderni- mi udobnostmi. — Pijava in slava- franske kuhinje, izredno nizke cene, varnost, katerega- koli prostora, agenci- ali.

FRENCH LINE
10 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

**VODNIKOVE
KNJIGE**

za leto 1930

SO RAZPRODANE

Kdor jih hoče zdaj naro- čiti za leto 1931, naj nam pošlje \$1 in dobil bo knji- ge po pošti, ko bodo izšle.

Knjigarna "Glas Naroda"

Vsakovrstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

VELIK POLETNI IZLET v Jugoslavijo

preko Cherbourg, Francija

z najhitrejšim parnikom Cunard črte

MAURETANIA

KI ODPLUJE IZ NEW YORKA

v Sredo, 11. JUNIJA 1930

Izletnike spremlja g. MILUTIN EKEROVIC, jugoslovanski zastopnik Cunard črte v New Yorku, ki bo prevzel vso skrb na vsem potovanju do Ljubljane in naprej.

Izletniki bodo dobili na parniku veliko udobnost, izborna hrano, krasne prostore, razne zabave, izvrstno postrežbo — in bo potovanje jako prijetno.

Za vse podrobnosti se obrnite na našega agenta v vašem mestu ali pa pišite v svojem jeziku na —

CUNARD LINE
25 BROADWAY NEW YORK